

HAGGIDA MUSLIMIINTA

Helsinki Espoo Vantaa

**Assalaamu
caleykum!
Ku soo
dhowaada
Finland!**

Umadda Finishku waa dad daacad ah, caawimaad badan, xishood miidhan oo amusan. Sida loo dhexto galo oo loola saaxiibo way adagtahay. Dadka reer Finland waxay isku salaamaan “hei” iyo gacanta ayey iska salaamaan jinsi walba. Salaantoodu kuma jirto in dhabannada layska dhunkado.

Finland waa waddan ay ka jirto xoriyadda diinta. Waxay ka dhigantahay in uu qof waliba rumeyn karo diinta uu doonayo. Bulshada islamka ee Finland waxa ay u faa’ideynaysaa xuquuqda dadka muslimka ah. Hadaanu qofka muslimka ah aanu ka tirsaneyn bulshada muslimka waxa loo diiwaangelinayaa xafiiska diiwanka in aanad ka mid ahayn bulshada muslimka.

Finland waxa ku nool 70,000 oo muslim ah, oo inta ugu badan ay caasimadda dagenyihiin. Finland muslimiintu waxa ay ku soo bateen labaatankii sano ee ugu dambeeyay. Caasimadda waxa aad ka helaysaa waxyaabo badan oo kala duwan oo muslimiinta loogu talo galay oo laguugu soo bandhigayo qoraalkan.

XARUMAHA ISLAAMIKA

Masaajidka tataridka ee ku yaalla Jarvenpaa waxa weeyaan masaajidka qudha ee munaarad leh. Gobolka caasimadda waxaad ka heleysaa qolal badan oo lagu tukado xilli walba iyo salaadda jimcaha. Waxa lagu soo bandhigaa barnaamijyo diini ah iyo casharo.

Resalat, Kaunispääntie 5, Helsinki, 09 671881,
www.resalat.fi (af persia iyo af carabi)

Suomen Islam-Seurakunta, Fredrikinkatu 33,
Helsinki, 09 643579 www.tatar.fi (af tataari)

Rabita/Suomen islamilainen yhdyskunta,
Lönnerootinkatu 22, Helsinki, 046 5964 103
www.rabita.fi (af carabi iyo af soomaali)

Pak-Fin Centre, Turunlinnantie 14 A, Helsinki,
050 344 1786 (af urdu)

Masjid al-Nuur, Kirstinharju 1-3, Espoo,
045 6496 900, www.masjidalnuur.com (aaf carabi iyo
af soomaali)

Suomen Diyanet Yhdistys, Kilpakuja 1, Vantaa,
050 5535444, www.diyagnet.fi (af soomaali)

GUURKA

Markaad heshid qof aad nolosha la qaybsatid guurka si yar oo fudud ayuu u dhacayaa masaajidyada oo loo sharciyeeyay in ay dadka isu meherin karaan. Waxaad ka digtoonaataa in aad qofkii ku meherin lahaa aad hore ula sii heshiisid sida laguugu sameeyo warqadda meherka. War bixin dheeraad ah waxaad weydiin kartaa masaajidyada.

Finland dadka aan 18 jir gaadhin ma guursan karaan illaa ay da'da ka buuxiyaan, inkastoo marmar la siin karo ogolaansho gaar ah.

FURIINKA

Finland furitaanku wuxu ka dhacaa maxkabadda. Bulshada Islaamku waxay ku siin karaan warqadda furitaanka ee diinta islaamka. Marka furitaanka la gaadho waxa weeyaan in lagu heshiiyo sidii maalka loo qaybsan lahaa iyo ciyaalka loo korsan lahaa iyadoo idin dhexdhexaadinayo xafiiska amar ilaalinta ilmaha. Aabuhu mas'uuliyadda ilmaha gaar uma laha. Ragga iyo haweenkaba kii doonaya wuu go'aansan karaa in uu furniin rabo. Furitaanka waxa aad ka fakari kartaa lix bilood oo aad fikirkaagii kasoo laaban karto. Maxkabadda Finland go'aanka furitaanka waxay siiyaan muddo lix bilood kadib ah.

ADEEGYADA AASKA

Ma jiraan qabuuro muslimiinta gaar u ah. Qabuuraha waxa maamula kiniisado. Qabuuraha gobolka caasimadda waxa loogu dhex sameeyay meelo goonni ah oo loogu talo galay muslimiinta oo ku shaqeynaya xuquuqda islaamka. Qabuuraha hore looma iibsan karo lamana sii dhigan karo. Waxa loo buuxiyaa sida loo kala horeeyo. Marka ay geeridu dhacdo isla maalintaa lama aasi karo. Qabuuraha ee qaybaha muslimka leh waxa ka mid ah:

Reer Helsinki:

Honkanummi, Vanha Porvoontie 225, Helsinki,
(09) 2340 6000 [www.helsinginseurakunnat.fi/
hautausmaat.html](http://www.helsinginseurakunnat.fi/hautausmaat.html)

Reer Espoo:

Kellonummi, Kellonummentie 15, Espoo,
(09) 8050 2200
www.espoonseurakunnat.fi/web/seurakuntayhtyma

Reer Vantaa:

Ruskeasanta, Ruskeasannantie 1, Vantaa,
(09) 830 6220 www.vantaanseurakunnat.fi/hautatoimisto

Caawimaad hadaad u baahantahay tusaale ahaan meydka meydhitaankiisa ama arimaha aaska ku saabsan waxaad la xidhiidhi kartaa Bulshooyinka Islaamka. Waxa kale ee ay kaa caawin karaan hadaad u baahantahay talo ama caawimaad ku saabsan daryeelka dhimashada ee qofka xanuunsanaya.

Sharciga dhaxalka ee Finland wuxuu kala saarayaa sida loo kala qaybiyo qofka dhintay maalkiisa waxaanay ka duwantahay dhaxalka islaamka. Sharciga Finland shakhsi walba dhaxalkiisa badh wuxuu uga tegayaa ubadkiisa badhka kalena ciddu doonayo ayuu uga tegi karaa. Intuu qofku noolyahay dhaxalkiisa wuu sii qaybin karaa. Qofkii doonaya in dhaxalka loo qaybiyo sida diinta islaamku ay fartay wuxuu la xidhiidhi karaa masaajidka.

CUNTO

Finland waxa lagu qalaa xoogaa hilib xalaal ah laakin inta badan hilibka waxa laga keenaa debedaha.

Tukaamada waawayn qaarkood ayaad hilib xalaal ah ka haleysaa oo aad ku garan kartid shaambadda ay ku qorantahay xalaal.

Hilibka xalaasha ah iyo tukaamada ajanebiga waxaad ka helayaa:

Itäkeskuksen halal-liha

Turunlinnantie 10, Helsinki, (09) 759 2229

Kontulan Halal-liha

Kontulankaari 1 B, Helsinki, 040 243 5703

Alanya halal market

Kastelholmantie 2, Helsinki, (09) 753 1022

Halal liha maailma

Hämeentie 5, Helsinki, 040 555 4091

Medina Halal

Asemakuja 1, Espoo, 0452326599

Yasmin Food, Koivukylän Puistotie 1, Vantaa

Ogaysiis! Gelatinka Finland laga isticmaalo waxa ay u badantahay gelatinka xayawaanka. Waxa lagu daraa macmacaan oo dhan. Macmacaanyaasha qaarna waxa lagu daraa khamri.

Alaabaha Yurub lagu iibiyo waxa ay ku sheegaan E-code oo laga wado gelatinka oo qaarkood yihiin dheecaanka xayawaanka. Baakadda cuntooyinka ayaad ka akhrin kartaa waxa uu ka sameysan yahay.

MAKHAAYAD

Caasimadda Helsinki waxa aad ka helaysaa makhaayadoonin nooc walba leh. Finishku cuntooyin kala du'duwan oo badan ayaad ka helaysaa iyo cunto gaar ah oo ay ka mid yihiin cunto khudrad iyo kaluunba leh. Makhaayadaha xalaasha ah way ku soo bateen sanadahan, tusaale ahaan xaafadaha Itakeskus iyo Kontula ayaad ka haleysaa cunto xalaal ah.

Makhaayadooyin xalaal ah:

Ravintola Habibi, Mannerheimintie 20, Helsinki,
(09) 693 1501

Namaskaar Indian Express, Kauppakeskus
Columbus, Vuotie 45, Helsinki, 020 766 4487

Ravintola NAAB, Kauppakartanonkatu 7A, Helsinki,
050 351 1118

Ravintola Nuur, Ostostie 4, Helsinki, 045 6046775

Ravintola Kirkuk, Kastelholmantie 2, Helsinki,
044 222 2220

Ravintola Vihreä, Harakantie 20, Espoo,
(09) 548 5100

BULSHADA DHALINYARADA

Hadaaney da'du ku dhibayn waxaad ka heleysaa Helsinki waxyaalo badan oo aad madadaalo ka dhigan kartid ayaa loo sameeyay dhalinyarada muslimka ah. Weeg walba waxa loo soo bandhigaa barnaamijyo kala duwan iyo waxyaalo jimicsi ku saabsan xilli walba. Barnaamijyadu lama iman karo adigoo mukhaadareysan. Hablaha iyo inamada barnaamijyadoodu waa kala goonni.

Barnaamijyada dhalinyarada:

Mahdin Nuoret

Kaunispääntie 5, Helsinki (09) 671881
mahdinnuoret@gmail.com

Nuoret Muslimit

K.H. Wiikinkatu 4A, Helsinki, 045 108 3020
www.numu.fi

Kanava ry

Kumpulantie 7, Helsinki (09) 723 17330
www.kanavary.fi

JIMICSI

Hadaad jimicsiga ka heshid oo aad rabtid bilaa xijaab in aad jimicsatid, ha warwarin! Gobolka caasimadda waxa ka jira jim u gaar ah haweenka. Jimyaasha waxa weeyaan in aad iska diiwaan gelisid oo aad bil walba lacag bixisid. Jimyaasha qaarkood waxey leeyihiin caruur hayn inta aad jimicsaneysid.

Ma jiraan jim ragga u gaar ah:

LadyLine Kannelmäki

Klaneettitie 6-8, Helsinki, (09) 4540115
www.ladyline.fi

Finnbody Lady's Club

Mäkelänkatu 2, Helsinki, 040 709 2277
www.finnbody.com

LadyFitness Espoo

Kauppaokeskus Entresse, Espoon keskus, 050 434 6222
www.lady.fi

Ladies Gym, Asolanväylä 50, Vantaa, 0104401101
www.ladiesgym.fi

DABAASHA

Caasimadda waxa aad ka haleysaa meelo badan oo lagu dabaasho. Meelaha oo dhan waxa loogu talo galay ragga iyo haweenka laakin meelaha qaarkood waxa ay u sameeyeen haweenka xiliyo gaar ah wiigii. Helsinki iyo Espoo waxa lagu dabaalan kartaa burkini (dharka muslimka ee dabaasha) oo dhici karta in aad meesha ka kireysan kartid. Waxaad ka wareysan kartaa xaafaddaada meesha dabaasha kuugu dhow. Waxa fiican in aad maskaxda ku haysid in sawnada, meesha lagu maydho iyo qolka lagu labisto in aad ku arki kartid dad qaawan. Hadaad doonaysid in aad gooni u maydhatid ama u labisatid waxaad waydiin kartaa meesha dabaasha. Nasiib darro ragga xiliyo ay gaar u dabaashaan looma soo bandhigin.

Xiliyada dabaasha haweenka:

Jakomäen uimahalli, Somerikkopolku 6, Helsinki,
(09) 310 87454

Korson uimahalli, Kিসatie 29, Vantaa,
(09) 8393 2229

Dabaasha Espoo waxay usoo bandhigtay haweenka iyo hablaha dabaal. (www.cetus.fi)

Boogan ka akhri sida loogu dhaqmo meelaha dabaasha.
http://www.suh.fi/files/757/Tule_uimahalliin_opas_-_somali.pdf

SHAQO

Sharciga diinta islaamka waxay kugu xidhaysaa in qof walba ee caafimaadka qaba in uu shaqaysto oo cashuurna bixiyo. Diintaada in aad ku dhaqantid way ka yara adagtahay markaad shaqaynaysid tusaale ahaan xiliga ramadaanta oo kale fasax iskama qaadan kartid. Qof waliba caqligiisa waxa weeyaan in uu isticmaalo. Shaqooyinka qaar waxay leeyihiin dhar gaar ah ay ku shaqeeyaan laakin xijaabka waa loo ogolyahay hablaha. Wixii suaal ah waxaad kala sheekeysan kartaa maamulka. Xiliga ciidda waxa fiican shaqaale kasta in ay xili hore sii waydiistaan fasax maalintaas. Markaad shaqada doonanaysid waxa fiican in aad ogaysiid maamulka in aanad taabaneyn khamri iyo doofaar.

Finland waxa jira ururo badan oo shaqaalaha u shaqeeya. Shaqaaluhu haduu la kulmo dhibaato ururka aad dooratid ayaa xuquuqdaada ilaalinaya. Ururo kala duwan waxaad ka helaysaa meeshan

www.liitot.fi/

KORINTA

CIYAALKA

Sharciga Finland wuxuu ilaaliyaa xuquuqda ciyaalka. Ciyaalka lama dili karo. Hadaa ciyaalka nabarro lagu arko waxa loo sheegayaa booliiska. Mararka qaar waxa dhici karta in ciyaalka lagaa qaado oo waxa la geynayaa xero ciyaallada lagu hayo. Waalidiinta ayaa ka mas'uul ah carruurta ka yar 18 sano. Dambi, weye ina ilmaha halis ama khatar nolosha ama caafimaadka la geliyo. Taas macnaheedu waa in, tusaale ahaan, ilmo yar keligiis muddo dheer laga'tagin.

Ilmuhu markuu gaadho 18 jir, sharciga Finland waxay u taqaanaa in uu qofkaasi yahay qaangaadh. Waalidku xaq uma laha in ay maamulaan ilmaha qaangaadhka arimihiiisa xaga dowladda. Tusaale ahaan iskuulada, dhakhtarka, bankiga, booliiska ama Kelada wax ilmahaas arimiiha ku saabsan kuuma sheegi karaan oo sharciga Finland ayaa ka soo horjeeda. Waxa fiican ilmahaaga in aad wareysatid oo aad la sheekeysatid oo isagu ku ogaysiiyo xaaladihiisa.

ISKUUL IYO XANAANO

Finland waxbarashadu waa khasab illaa galaaska sagaalaad. Iskuulka habluhu hijaab way xidhan karaan macalimiintuna kuma khasbi karaan in ay iska saaraan xiliga jimicsiga oo kale. Iskuuladu waxay u baxaan meelo lagu dabaasho, hablaha muslimiinta ah waxay xidhan karaan burkini. Hadii kale hadaney doonayn hablaha muslimiinta ah in ay dabaashaan waxay waydiisan karaan macalimadda fasax in ay jimicsi kale ku bedelaan dabaasha.

Shakhsiga aan doonayn in ay ciyaalkoodu ka qayb galaan xiisadda muusigga, arintaas iskuulka ayey ka la heshiin karaan.

Shakhsi walba xaq ayuu u leeyahay in uu afkiisa hooyo lagu baro iskuulka. Waxa dhici karta xiisadaha luqadda hooyo in iskuul kale lagu dhigo.

Maadada diinta waa khasab in lagu barto iskuulada. Iskuulka haday dhigtaan illaa saddex qof oo muslim ah, iskuulkaasi wuxuu ku khasbanyahay in uu u abaabulo xiisadda islamka hadey waalidku doonayaan.

Ardaygu hadaanu ka qayb galin xiisadda kristanka ama islamka ah wuxuu ku khasbanyahay in uu galo xiisadda anshaxa iyo diimaha oo dhan lagaga hadlo.

Shaksiga doonaya in uu ciyaalkiisa diinta baro wuxuu gayn karaa masaajidka oo markaa ugu bedeli karo maadada diinta islaamka ee iskuulka. Hadaad ugu bedeshid dhinaca masaajidka taasi waxay keeneysaa in aan number lagu siineyn shahaadada.

Iskuulka waxaad waydiisan kartaa qol aad ku tukatid xiliyada nususaacada.

Xiliga ramadaanka ee aad soomantahay waxaad u sheegi kartaa iskuulka si aanay cuntada kuugu talo galin. Xiliga ciiddana iskuulka ayaad fasax waydiisan kartaa.

Iskuulada waxa laysku siiyaa cunto bilaash ah. Cuntadu xalaal ma aha, laakiin waxaad cuni kartaa kaluun ama khudrad. Marmarka qaarkood iskuulada waxa laysku siiyaa cabitaan ay u yaqaanaan “sima” oo waxa ku jira khamri.

BOOLIIS

Helsinki suuqeeda waxa jooga booliisyo oo ilaalinaya nabadda. Booliiska waxa ka shaqeeya rag iyo haweenba. Marmar waxa dhici karta in ay booliisyadu dadka baadhaan. Markaas oo kale waxa isla socda laba booliis oo rag iyo haween ah. Jidh baadhitaan ayey dadka ku sameeyaan. Marka ay jidh baaditaanka la sameynayo waxa dhici karta in aanad kala dooran kareyn shakhsiga booliiska ee ku baadhaya. Haday baadhitaanku ay tahay mid dharka layska saarayo markaas oo kale waad codsan kartaa shakhsiga booliiska ee kugu sameynaya baadhitaankaas.

Hadaa lagaa shakiyo in aad dambi gashay waxa lagu gelinayaa diiwaanka booliiska. Booliiska diiwaankiisa waxa kaloo la gelinayaa saamiga DNA'gaaga, farahaaga, dhererka buuxa sawirka iyo sawirka wajiga. Sida sawirka laguugu garto habluhu sawirka wajiga ee laga qaadayo xijaab ma xidhan karaan. Baasaboorka iyo fiisaha sawirkooda habluhu xijaab way xidhnaan karaan.

Hadii aad dambi gashay oo lagu xidho, jeelka intaad ku jirtid diintaada waad ku dhaqmi kartaa. Jeelka waxa lagaa siinayaa sijaayad aad ku

tukatid iyo meel aad ku waysaysatid. Jihada aad u jeesanaysid waxaad waydiin kartaa maamulka jeelka. Xaga cuntada waxaad xaq u leedahay in lagu dalbo cunto gaar ah (kaluun ama khudrad). Jeelka waxaad ku isticmaali kartaa dhar asturan iyo xijaab. Qof walba oo jeelka ku xidhan wuxuu xaq u leeyahay in uu dalbado qof caawiya. Hadii aad doonaysid waxaad la kulmi kartaa iimaam, kaalkaaliye caafimaad ama shaqaalaha bulshada.

Maxkamadda muslimiinta waxa lagu dhaariyaa kitaabka quraanka. Haduu qofka af finishku ku adagyahay xaq wuxuu u leeyahay in loo dalbo turjubaan.

Hadii aad doonaysid war bixin dheeraada oo booliiska ku saabsan waxaad geli kartaa ciwaankan www.poliisi.fi ama waxaad wici kartaa lambarkan 0295 470 011 (isniin illaa jimce saacadda 8:00-16.15)

**Hadii wax nafta khatar u ah
dhaan, waxaa wac'daa telefoonka
numbarka 112.**

CIIDAMADA

Finland waa khasab inan walba ee 18 buuxiyay in uu ku biiro tabobarka ciidamada. Habluhu haday doonayaan way ka qayb gali karaan. Sida iskuulada oo kale ciidamada qof walba diintiisa ayuu ku dhaqmi karaa. Xiliyada salaadda waxaad kala tashan kartaa maamulka.

Markaad kaynta joogtid koodhkaaga ayaad ka dhigan kartaa sijaayad.

Hadii ay ku soo beeganto ramadaantu tabobarka ciidamada dib ayaad u dhigan kartaa ama waad joojin kartaa oo mar kale ayaad sameyn kartaa.

Inamadu timohooda waxa weeyaan in ay gaabiyaan, gadhka khasab ma aha in la jaro. Meesha lagu maydho waa laysla wada meydhanayaa, hadii aanad doonayn waad ugu dambeyn kartaa. Istujada way adagtahay markaad debedda wakhti badan joogaysaan. Markaa waxa fiican in aad qaadatid dhar aad ku bedelan kartid iyo biyo.

DARYEELKA CAAFIMAADKA

Finland qofkii ku xanuunsada waxa la siinayaa daryeel caafimaad. Qofkii aan rabin in la daweeyo dhakhtarku iyo xaaskuba kuma khasbi karaan oo sharciga Finland ayaan ogolayn.

Dhakhtarka ku daweynaya ma kala dooran kartid inuu nin ama haween yahay.

Gudniinka inamada laguma sameeyo dhakhtarka dowladda. Qofkii doonaya inuu inankiisa gudo waxa weeyaan in aad tagtid dhakhtar private ah. Dhakhtariinta gudniinka sameeya waxa aad ka wareysan kartaa bulshada islaamka. Gudniinka hablaha lama ogola oo sharciga Finland ayaan ogolayn.

TIMO JARE IYO KOOFEEER

Gobolka caasimadda timo jareyaasha iyo koofeerada waxa ka shaqeeya rag iyo haweenba. Meelaha lagu jaro gadhka iyo timaha waxaad ka helaya:

Itis parturi

Vanhanlinnantie 1, Helsinki,
045 841 8585

Frankies BarberShop

Sokinsuontie 4, Espoo, 045 1640140

Haweenku waxay isku qurxin karaan meel u gaar ah:

Rotana for Beauty

Ostostie, Helsinki, 046 9406018

TURJUBAAN

Turjubaan markaad u baahantahay waad u sii sheegi kartaa meesha aad uga baahantahay. Dhakhso hadaad u baahantahay teleefonkaba waa lagaaga turjumi karaa. Xafiisyadan ayaad kala xidhiidhi kartaa turjubaano:

www.kovaline.fi (af farsi iyo af carabi)

www.tulka.com (af farsi, af carabi, af somaali)

MEELO

FAA'IDO LEH

Meel aad ka helaysid war bixinta sidoo kale shaqooyinka, waxbarashada, caafimaadka iyo waxa kaleba oo 12 luqadood lagu turjumay:

www.infopankki.fi

Gobolka caasimadda gaadiidka dadweynaha jadwalka iyo wadada:

www.reittiopas.fi

Tareenka tigidhada iyo jadwalkooda:

www.vr.fi

Jadwalka diyaaradaha soo degaya iyo kuwa baxaya:

www.finavia.fi

Basaska gobolada:

www.onnibus.fi

Jadwalka salaadda (dugsiyada kala duwan):

www.praytime.info

Julkaisija:

KoVa projekti
Resalat islamilainen yhdyskunta
Suomen Ähl-e Beit
Helsinki, 2016

Rahoittaja:

Työ- ja elinkeinoministeriö

Painettu:

Printel, Tallinna

